

МАКЕДОНСКА РИЗНИЦА

електронско списание

Република Македонија

Ноември 2014 | Број 28
ISSN 1857-9314

Македонска Ризница

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК:

Благојче Андонов

ДИЗАЈН:

Сашо Гачев

РЕДАКЦИЈА:

Гоце Панговски

Милица Пашовска

СОРАБОТНИЦИ:

Никола Ангелкоски

Марија Бојкова

Нада Алексоска

ИЗДАВАЧ:

Александар Стеванов

Почитувани читатели,

Со огромна радост ви го претставувам новиот дваесет и осмиот број на овој прекрасен, мал трезор од богатства, кој има многу да понуди за сечии очи.

Александар Стеванов ќе ви раскаже за посетите на американскиот етнолог Џоел М. Халперн, кој ја посетил токму нашата малечка земја. Збогатено со многу фотографии кои навистина вреди да ги погледнете. Од друга страна пак, Гоце Панговски преведе натпис за македонската борба за слобода, кој датира од 1903 година, а истиот бил објавен во „New York Times“ на 6ти декември, истата година.

Потоа веќе на следната страница ќе ги стоплите душите со поезијата на поетесата Марија Бојкова, а веднаш потоа ќе имате можност да ја видите портрет карикатурата на Ѓорѓи Сугарев, изработена од нашиот редовен соработник Никола Ангелкоски.

Македонија е на Македонците и токму ние сме тие кои треба да одлучиме дали таа како таква ќе успееме да ја зачуваме за нашите идни поколенија. „Македонија е Македонија и Македонија ќе си остане. Потребно е да се прекине со оваа игра,” вели Даниел Кон-Бенедит и тој додава цитирам „Во однос на спорот со името, отсекогаш имам едноставна позиција.” Зарем и би можеле ние да се претставиме под друго име, освен под она што ни го оставиле нашите дедовци?

Одговорот пронајдете го низ низата културолошки написи кои списанието Македонска ризница ви ги претставува во секој број. Александар Стеванов токму и затоа го преведе натписот посветен на македонскиот револуционер Кузо Стефов, објавен во списанието „Илустрација Илинден”.

Кон крајот на овој број, кој е само почеток во низата која следи, прочитајте го написот за македонската песна Шар Планина од авторот Благојче Андонов. Потоа следуваат уште неколку поетски песни од опусот на поетесата Нада Алексоска.

Се надеваме дека ќе уживате во овој број, исто толку колку што и ние уживавме додека ја ткаевме оваа ризница за вас.

Со почит,
Милица Пашовска

Во овој број ќе читате:

Посетите на Џоел М. Халперн во Македонија

Александар Стеванов 04

Цитат - Даниел Кон-Бендит

Редакција 33

Македонската народна песна „Распукала Шар Планина“ објавена во списанието „Босанска вила“ од 1895 година

Благојче Андонов 34

Кузо Т. Стефов

Превод: Александар Стеванов 36

Македонската херојска борба за слобода

Превод: Гоце Панговски 38

Карикатура: Ѓорѓи Сугарев

Никола Ангелкоски 41

Поезија - Марија Бојкова

Милица Пашовска 42

Поезија - Нада Алексоска

Милица Пашовска 42

Посетите на Џоел М. Халперн во Македонија

Проф. д-р Џоел Мартин Халперн (Joel Martin Halpern), роден на 8 април 1929 година, во Њујорк, САД, е еден од најзначајните светски антрополози. Тој дипломирал на историја на Универзитетот во Мичиген (University of Michigan) во 1950 година, а во 1956 година ја одбрал докторската дисертација на оддеелението за антропологија на Универзитетот Колумбија (Columbia University). Токму за потребите на својата дисертација, во 1954 година, Халперн се упатува кон Балканскиот полуостров, кога и за прв пат ја посетува Македонија.

Проф. др. Халперн има предавано на Универзитетот Колумбија (Columbia University), Универзитетот на Калифорнија, Лос Анџелес (University of California, Los Angeles), на Универзитетот Брандајс (Brandeis University), како и на Харвард (Harvard University Russian Research Center). Во 1967 година тој се приклучува на Антрополошкиот факултет на Универзитетот во Масачусетс (Anthropology faculty at University of Massachusetts Amherst) каде што останал сè до своето формално пензионирање во 1992 година.

За време на своите теренски истражувања тој често патувал со својата, сега поранешна, сопруга и соработничка Барбара Каревски-Халперн (Barbara Kerewsky-Halpern), а освен во земјите на поранешна Југославија, истражувал и во поранешниот Советски Сојуз, Канада, Лаос, Тајланд, Виетнам, Шведска, Индија, Грција, Бугарија, Израел и меѓу Ескимите на Алјаска. Во Македонија Халперн професионално се навраќа уште неколку пати, во 1962, 1973 и во 1978 година. За време на своето тридецениско проучување на земјава, тој има собрано материјал од огромно

етнолошко значење во кој што спаѓаат и околу 1400 фотографии.

„Бев во Македонија четири пати и сега кога дојдов да ја донирам Збирката за Македонија, се сретнав со едно ново Скопје, со град кој што е многу променет од оној пред педесеттина години“, Џоел Мартин Халперн, за време на неговата посета на Македонија во 2006 година.

Во 2003 година на создавањето на неговата збирка за Македонија, во тесна соработка со самиот проф. Џоел Мартин Халперн, работи доц. д-р Љупчо С. Ристески. Во март 2006 година, на Природно-математичкиот факултет во Скопје, се одржува промоција и презентација на истражувањата на Халперн во Македонија, на која што тој и самиот присуствува. Истата година, во октомври, Халперн ја подарува својата Збирка за Македонија на Институтот за етнологија и антропологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје. На Институтот тој му подарува и околу 1200 стручни публикации од областа на етнологијата и антропологијата.

Во овој број на Македонска Ризница, имаме задоволство да ви претставиме мал дел од фотографиите направени за време на неговите престои во Македонија во 1962, 1973 и во 1978 година.

Александар Стеванов

Извори и литература:

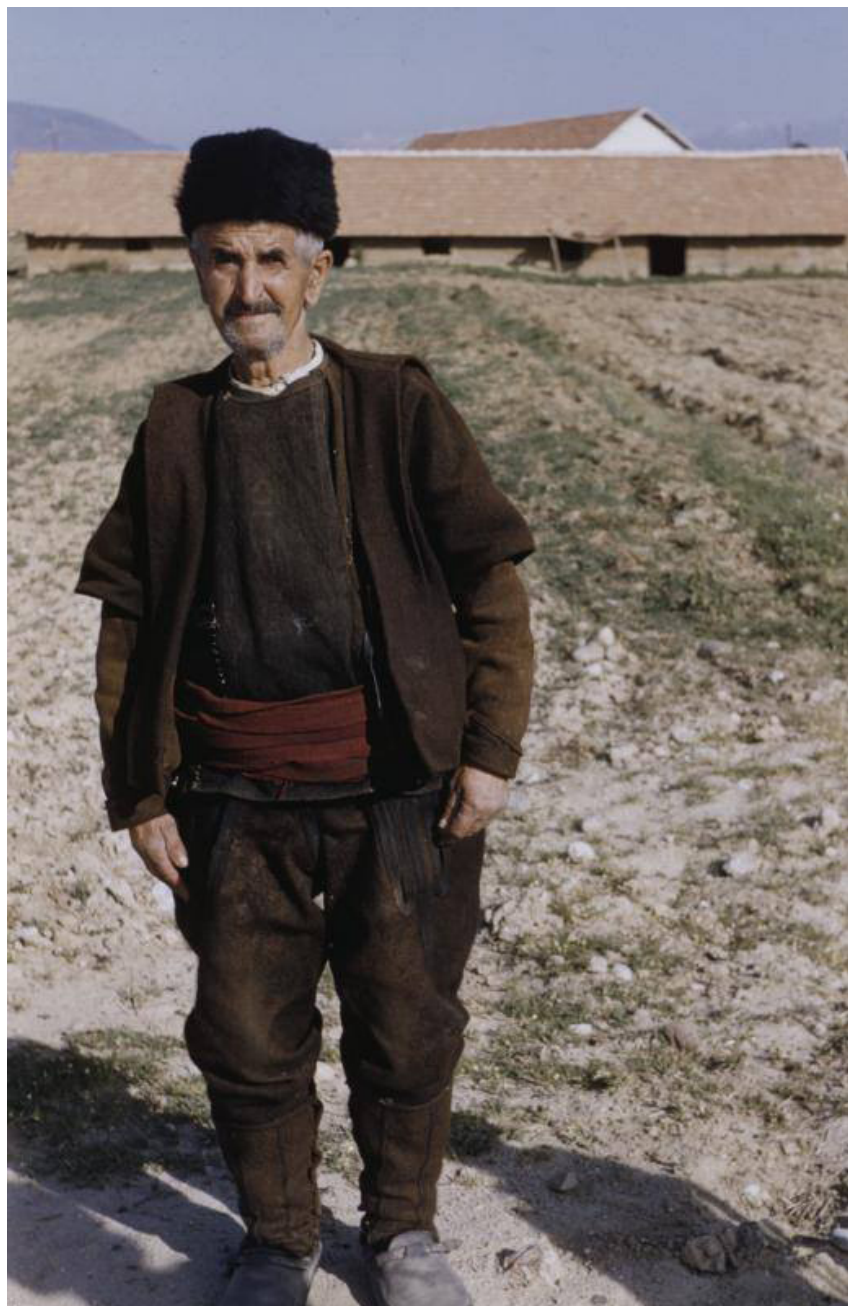
- К.Б. *Збиркаџа на Џоел М. Халџерн за Македонија*, Утрински Весник, 16 октомври 2006
- *Збирка на џроф. д-р Џоел Марџин Халџерн*, Институт за етнологија и антропологија
- *Американски џрофесор ја џрезенџира македонскаџа еџнологија*, Дневник, 18 март 2006
- *The Joel Martin Halpern Collection*, The American Folklore Center
- *Халџерн, Џоел Марџин*, Етнолошка библиотека
- Lorain Wang *Register to the Papers of Joel M. Halpern and Barbara Kerewsky-Halpern, 1942-2006*, National Anthropological Archives Smithsonian Institution
- *Македонија во срединаџа на 20 век: исџоријаџа беше жива*, Глас на Америка
- *Macedonia*, Credo
- *Драчево во 1954 џодина* - Dracevo in 1954, Macedonian Time Travel
- *Сџруџа низ објекџивоиџ на Халџерн (1954-73)*, Macedonian Time Travel
- *Село Срџци во 1954 џог.* - *Village Srpci in 1954*, Macedonian Time Travel

Посетите на Џоел М. Халперн во Македонија - Драчево, 1954 година

Посетите на Џоел М. Халперн во Македонија - Драчево, 1954 година

Село Српци - 1954 година

ВО ОДНОС НА СПОРОТ ЗА
ИМЕТО НА МАКЕДОНИЈА,
ОТСЕКОГАШ ИМАМ
ЕДНОСТАВНА ПОЗИЦИЈА, И
ВЕЛАМ: МАКЕДОНИЈА Е
МАКЕДОНИЈА И МАКЕДОНИЈА
ЌЕ СИ ОСТАНЕ. ПОТРЕБНО Е ДА
СЕ ПРЕКИНЕ СО ОВАА ИГРА.

ДАНИЕЛ КОН-БЕНДИТ (DANIEL CONN-BENDIT),
ГЕРМАНСКИ ПОЛИТИЧАР И ЕВРО-ПРАТЕНИК,
ИЗВАДОК ОД НАПИС НА DEUTSCHE WELLE

Македонската народна песна „Распукала Шар Планина“ објавена во списанието „Босанска вила“ од 1895 година

Македонската народна песна „Распукала Шар Планина“ објавена во списанието „Босанска вила“ од 1895 година

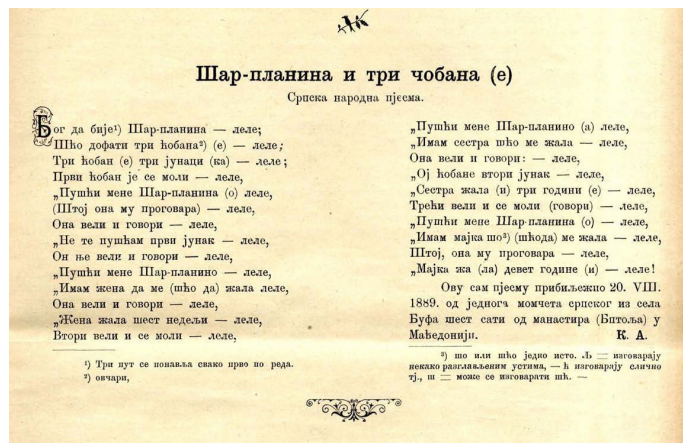
Интересот за собирање на народните умотворби во Македонија започнува во почетокот на 19-ти век, кога на Балканот, а со тоа и во Македонија, поробените народи ја искажувале својата национална свест. Најплоден период е крајот на 19-ти век кога најплодните собирачи и издавачи: Марко Цепенков, браќата Миладиновци, Кузман Шапкарев, Васил

Икономов, Стефан Верковиќ, С. Јастербов, Петар Драганов, и др. ги објавуваат своите збирки со македонски народни умотворби. Со собирањето на македонското творештво освен Македонци се занимавале и Руси, Срби и Бугари. Дел од овие собирачи делата ги користеле како пропаганда, со тоа што си ги припишувале како дел од српската или бугарската национална култура, додека поединци, како Бугаринот Петар Драганов, ги користеле во докажувањето на посебноста на македонскиот народ. Покрај збирките, македонските умотворби

се објавувале и во бројни списанија и весници. Едно такво списание е сараевското списание „Босанска вила“, списание кое што започнува да излегува во 1885 година. Тоа редовно имало теми поврзани со настани од Македонија, па низ страниците од списанието народот можел да прочита песни за Крале Марко, како и народни песни од Македонија. Она што остава впечаток е дека запишувачот или уредникот на весникот вршеле јазични или други интервенции во текстовите со одредени политички тенденции. Една таква песна е и познатата македонска народна песна „Распукала Шар Планина“, која е објавена во 15-от број што излегол на 15 август 1895 година, и којашто погрешно и тенденциозно е претставена како „Српска народна пјесма“. Текстот на песната е следниот:

„Шар-планина и три чобана (е)“

Бог да бије Шар-планина – леле,
 Шћо дофати три ђобана (е) – леле,
 Три ђобан (е) три јунаци (ка) – леле,
 Први ђобан је моли – леле,
 „Пушћи мене Шар-планина (о) леле,
 (Штој она му проговара) – леле,
 Она вели и говори – леле,
 „Не те пушћам први јунак – леле,
 Он ње вели и говори – леле,
 „Пушћи мене Шар-планино – леле,
 „Имам жена да ме (шћо да) жала леле,
 Она вели и говори – леле,
 „Жена жала шест недељи – леле,
 Втори вели и се моли – леле,
 „Пушћи мене Шар-планино (а) леле,
 „Имам сестра шћо ме жала – леле,
 Она вели и говори: – леле,
 „Ој ђобане втори јунак – леле,

„Сестра жала (и) три години (е) – леле,
 Трећи вели и се моли (говори) – леле,
 „Пушћи мене Шар-планина (о) – леле,
 „Имам мајка шо (шћода) ме жала – леле,
 Штој, она му проговара – леле,
 „Мајка жа (ла) девет године (и) – леле!

Песната е забележана на 20 август 1889 година од К.А. кој оваа песна ја чул од дете од селото Буф кое се наоѓа во близина на Битола.

Благојче Андонов

Кузо Т. Стефов

Роден во прослаVENOTO село Загоричани (костурско), во 1875 година, во времето на најсилната борба за мајчин јазик, тој расне и се кали во неа уште од своето детство.

Образованието го започнува во родното село, а го продолжува во Цариград и го завршува во Солун. По Солун, Кузо го носи на плеќи тешкиот крст на учителството и се оддава во служба на народот и на татковината, кои што ги сака пред сè.

Училишните сидови се покажуваат тесни за Кузо. Деноноќно тој крстосува по селата, за да ги учи и подготвува за расчистување со вековниот тиранин.

Откако организира убиства на неколку бегови, во пролетта 1901 година, Кузо е затворен. Неверојатно смел, во есента, истата година, при неговото преместување од Костур за Корча, каде што требаше да биде суден, тој бега на стражарите кои што го придружуваат.

По тој смел подвиг, Кузо е веќе млад војвода. Тој раководи и го подготвува револуционерното дело.

На костурско не му беше пишано подолго време да се радува на својот млад енергичен и интелигентен војвода, Кузо Стефов.

На 18 февруари 1902 година, на пат од село Кондороби за село Шестеово, минувајќи покрај село Сетома, кузовата чета е забележана од сетомските Турци кои што веднаш соопштуваат на власта во Костур и уште истата вечер таа е опколена.

При веста за опколувањето на четата, Кузо ја поведува и, придружен од младиот четник Малото

Не е писано на Костурско: по-дълго да се
опази на своя младъ, енергиченъ и интелигентенъ
войвода, Кузо Стефовъ.

На 18 февруарий 1902 год., на пѣтъ отъ село
Кондороби за с. Шестеово, минавайки покрай с. Се-
тома, Кузовата чета бива забелязана отъ сетом-
скитѣ турци, които веднага съобщаватъ на властѣта
въ Костуръ и още сѣщата вечеръ тя бива обградена.

При вѣстѣта за обграждането на четата, Кузо
я повежда и, придруженъ отъ младия четникъ Мал-
кото Наке, прѣвъ прави опитъ за пробиване на
кордона.

Първитѣ вражески куршуми пронизватъ и два-
мата — Накето пада на мѣсто, а Кузо, смъртно
раненъ, връща се въ квартирата на своята годеница,

учителката Василка Иванова, и туря край на своя
буренъ и многообещающъ животъ.

Гордата Василка, нежелайки да преживѣе своя
сѣлпъ годеникъ и да понесе гавритѣ на турцитѣ,
последва неговия примѣръ и съ единъ куршумъ
тури край на своя животъ.

Въ суматохата, настѣпила между турцитѣ, оста-
налитѣ четници начело съ войводата Атанасъ Пе-
тровъ пробиха кордона и излѣзнаха невредими.

На втория день главитѣ на Кузо и Накето
бѣха изложени въ конака на Костуръ.

Така свърши начинающиятъ и многообещающъ
младъ войвода, Кузо Стефовъ.

И днесъ народътъ му пѣе пѣсень, като на
юнакъ.

А Дамьяновъ.

Наке, прв прави обид за пробиване на кордонот.

И денес народот му пее песни, како на јунак.

Првите непријателски куршуми ги погодуваат и
двајцата – Накето паѓа на место, а Кузо смртно ранет,
се враќа во собата на својата свршеница, учителката
Василка Иванова, и става крај на својот бурен и
многуетувачки живот.

А. Дамјанов „Илустрација Илинден“, година 2, книга
2 (12), Софија, јануари 1929 година, стр. 15-16

Превод: Александар Стеванов

Гордата Василка, не сакајќи да го надживее својот
драг свршеник и да ги понесе навредите на Турците,
го следи неговиот пример и со еден куршим става
крај на својот живот.

Во безредијата кои што настапиле помеѓу Турците,
останатите четници, на чело со војводата Атанас
Петров, го пробиваат кордонот и се извлекуваат
неповредени.

На вториот ден главите на Кузо и Накето се изложени
во конакот на Костур.

Така завршува новопостапениот и надежен млад
војвода Кузо Стефов.

МАКЕДОНСКАТА ХЕРОЈСКА БОРБА ЗА СЛОБОДА

Начиноѝ на дејсѝвување усвоен од сѝрана на револуционерниѝе чети

Турскиоѝ аскер се ѝлаши од нив и избејнува судири—Жениѝе борци храбри како и мажиѝе

Востаничките чети во Македонија за начин на организација и дејствување го користат системот употребуван во Бугарија пред таа да се ослободи. Во тоа време¹ четите беа формирани во Романија и неа ја користеа за своја база. Традициите на лидерите на тие стари бугарски чети се славени во песни и преданија, и многу од војводите откако Бугарија се ослободи завземаа важни места во администрацијата на новата земја.

Животот на еден востаник е ужасно тежок. Тој често поминува денови без храна, ретко кога ја поминува ноќта два пати во исто место, и секако постојано е во опасност. Пред да се придружи на чета востаникот дава заклетва дека никогаш нема да се предаде. Однесувањето и членството во четите се практично целосно во рацете на млади мажи. Сепак, познато е дека меѓу нив има и неколку жени. Најславната е Екатерина Арнаудова. За неа се вели дека е меѓу најдобрите стрелци на Балканот, и за нејзината умешност има многу преданија. Меѓу востаниците има и многу поранешни учители. Додека бев во Бугарија еден поранешен учител и неговата свршеница беа убиени додека се бореле во рамките на една од четите.

Македонците за малку ќе беа ослободени од Турците

на крајот на Руско-Турската војна во 1878 г. Знаејќи го ова и гледајќи го просперитетот на нивните роднини во Бугарија, тие никогаш не ја престанаа својата борба за да дојдат во истата ситуација. Движењето стана особено силно во раните 1890-ти, и се здоби со посебен поттик во 1893, должејќи се на интересот што за нивните работи го покажа кнезот Фердинанд. Во тоа време бугарските офицери, меѓу кои беше и Сарафов, прв пат се обидоа да дигнат востание. Но ова беше лесно задушено од турската војска.

Сепак, револуционерната пропаганда многу напредна меѓу младите генерации во Македонија, коишто многу се заинтересираа околу работењето за идната слобода. Се изнајдоа пушки и воени вежби почнаа да се изведуваат по селата. Но во почетокот немаше централна организација, туку имаше неколку помали што беа во конфликт една со друга. Со текот на неколку години, едно течение стана доминантно, она во кое лидери беа Делчев (сега убиен), Груев којшто е сега лидер на битолскиот крај, Ѓорче Петров и Татарчев, надворешниот претставник. Тие за свое мото ги земаа зборовите на Гледстон² „Македонија на Македонците“. Тие се диференцираа од Бугарите и од Македонците што живеат во Бугарија, коишто ги формираа старите комитети со главен штаб во Софија.

¹ Се мисли на времето пред Бугарија да биде ослободена од страна на царска Русија.

² Се мисли на Вилијам Гледстон, четиркратниот премиер на Велика Британија.

По извесна борба бугарските комитети беа принудени да добијат секундарна улога за собирање пари и претставување на движењето пред Европа. Во истото време внатрешниот комитет на Македонците мораше да се справи со некои од непријатните елементи, но на крајот сосема ја превзема контролата во свои раце. Тогаш почна да ја усовршува својата организација и да го систематизира собирањето даноци, со што ја монополизира каузата за ослободувањето на Македонија.

Во меѓувреме комитетот во Софија, којшто беше со умерен тон, постепено почна да го губи влијанието, и на крајот беше приморан да се потчини на новиот и порадикален начин на работа. Сарафов го превзема водството и комитетот го прифати неговиот начин на терористички дејствија во согласност со внатрешната организација. Но ова, се разбира, наскоро го направи невозможно официјалното постоење на комитетот во Софија. Курсот на Сарафов беше премногу тежок, и тој беше приморан да се откаже од лидерството. Моќта помина во рацете на генералот Цончев, чиешто дејствија требаше да бидат инспирирани од кнезот Фердинанд. Сарафов замина за Македонија, каде зема активно учество како лидер на една од четите.

Генералот Цончев започна пропаганда за револуција во Македонија што би почнала веднаш. Тоа започна нова и остра борба не само меѓу внатрешниот и комитетот во Софија, туку и меѓу самите востаници, и многу од најзначајните и влијателни лидери во Македонија паднаа во рацете на Турците. Генералот Цончев сепак реши да ја притиска ситуацијата, и иако резултатите покажуваа дека организацијата не беше спремна да дејствува како во најдобрите денови, исто така се покажа дека разните елементи беа многу и

станаа премногу моќни за да бидат спречени откако движењето тргна по тој пат.

Потоа, по извесно колебање внатрешната организација реши да соработува со Цончев, а тој од негова страна се согласи да го признае лидерството на внатрешниот комитет. Целиот регион за востанието беше веќе поделен по области, и преживеаните членови на внатрешниот комитет ги поделија меѓу себе лидерските улоги во овие области. За да се задржи единство во дејствувањето тие одржуваа месечни состаноци на кои се дискутираше за целото движење и идните чекори се одлучуваа со гласање од мнозинството. Комуникацијата меѓу четите што дејствуваа беше исто така добро воспоставена. Нивните штабови по планините се практично достапни за турската војска, и во моментов тие се добро снабдени со оружје и муниција.

Турската војска има многу високо мислење за востаниците, и никогаш сериозно не бара судир со нив. Целата сила на Аскерот т.е. регуларната турска војска, како и таа на башибозукот т.е. нерегуларните, се истура врз беспомошното население по селата.

Нешто од духот со кој се вдохновени овие луѓе може да се осознае од следниот инцидент, којшто се случи откако јас ја напуштив Бугарија. Во истото купе со мене патувааше еден млад човек, можеби на 25-26 годишна возраст. Започнавме разговор, и кога дозна дека јас се интересирам за македонското движење, тој сосема смилено ја раскажа својата приказна. Тој рече:

„Јас сум македонски инженер. Мојата мајка, татко, двајцата браќа и двете сестри беа убиени од турски војници, и сè што ми преостанува на мене е да се борам додека можам да стојам. Имам седум рани,

за чиешто лекување немам време. Едната во моето колено е мошне сериозна и многу ме мачи. Надвор сум од Македонија за да снабдам патрони и динамит за четата, но нестрплив сум да се вратам и што побргу повторно да се борам. Можеби имам шанса некој хирург да ја прегледа раната во моето колено, но немам време за тоа, сакам што побргу да се вратам назад во борбата.“

Ова е само една сторија од безброј други што ги слушнав додека бев таму, но е мошне типична. Барањата на востаниците се сепак мошне скромни. Тие не нудат никаква програма, но велат дека ќе го положат своето оружје штом се изнајде начин за чување на сигурноста на животот и имотите во Македонија. Но тоа мора да е вистински начин, и никаква реформа на хартија не може да биде доволна. Тие ќе продолжат со борбата сè додека ова вистински не се постигне.

Њујорк тајмс
Објавено на 6 декември, 1903 г.

Превод: Гоце Панговски

MACEDONIA'S HEROIC STRUGGLE FOR FREEDOM

System of Operation Adopted by the Revolutionary Bands.

Turkish Soldiers Fear Them and Avoid Engagements—Women Fighters as Brave as the Men.

The insurgent bands in Macedonia are in organization and method of operation developed from the system used in Bulgaria before Bulgaria became free. At that time the bands were formed in Roumania and used Roumania as their base. The traditions of the leaders of those old Bulgarian bands are celebrated in song and story, and many of the chiefs after Bulgaria became free occupied important posts in the administration of the new country.

The life of an insurgent is one of the greatest hardship. He often goes days without food, seldom spends the night twice in the same place, and, of course, is in perpetual danger. Before joining a band the insurgent takes oath never to surrender. The conduct and the membership of the bands are practically entirely in the hands of young men. There are, however, several known women among them. The most celebrated is Ekaterina Arnaudova. She

The New York Times

Published: December 6, 1903
Copyright © The New York Times

Ѓорѓи Сугарев

1876 - 1906

Македонски војвода

Ѓорѓишев карикаџура,
молив во боја на
харџија

Никола Ангелкоски

Поезија - Марија Бојкова

Шеснаесетгодишната Марија Бојкова е дел од новата генерација македонски поети која со своите поетски пробиви ја анимира виртуелната читателска публика. Досега нема објавено поетска збирка. Единствениот допир со публиката го остварува преку објавите на својата официјална фејсбук страница и преку учеството на голем број конкурси и поетски читања во Македонија. Марија со пишување поезија се занимава од своето детство. Преку стиховите ја изразува сета убавина на животот, малите мигови проткајани со недостатокот на љубов и вистинска насмевка, опеани низ призмата на нереалната слика на денешното чекорење. Нејзиниот стил изобилува со нови слова, зашто Марија ужива кога игра со нив и кога создава кули од соништа, и љубови, и страдања, и неброени извици и прашања... Зошто?

Пред да ја почувствуваме убавината на имагинарната поетска реч на Марија ќе додадеме уште неколку официјални податоци кои се временска врзница за нејзиниот живот. Таа е ученичка во III година гимназиско образование при СОУ „Богданци“ од Богданци каде и живее со своето семејство.

Жена

Самотијата гори,
и тешко е,
најтешко што може да претрпи една жена ...
Жена,
без љубов и поддршка,
без рамо на кое ќе се допре,
без ништо освен животот
и нејзината најголема среќа
во пресекот на хоризонтот
и рамнините високо - пониски од неа ...
единствена, со цел,
решителност, способност, убавина
... реткост, за една жена -
силна жена,
изградена од челик - планина.
Голема во погледот, идејата, иднината,
голема во надареноста, упорноста,
поголема и од најголемите жени - борци.
Жена,
на која горда сум, дури и прегорда.
Жена,
каква што сакам да сум ...
вжарена од топлината која ја шири
и нежноста со која
го ткае кадифениот
безвременски патопис низ животот нејзин крут,
црн, не со доволна црнина да се покрие избеленото,
...
и не паѓа,
стои ... тие камења зеле- каменуваат жена, Мајка,
камењата одбивајќи се паѓаат ... и таа пак стои,
помодрува, но стои цврсто...
широк поглед - тесен видик
гледа камења, не и луѓе... догледа и птица една
летна ширум ширината,

поттрчана по неа
и воздухот одново започна да го вдишува
и се полни од сили ...
сили, за опстанок,
за патот свој одејќи да го издржи,
исправено, во денот вечерен
каде и светлината темнина пие,
но никако да ја допие,
испие и пак сонце да пробие
и жената - жена да е
... единственост во секвенцата на остатокот
и бродот на отворено море...
жена....

Сеќавање

Мислев дека утрото е...
нов ден,
поглед,
мисли за ново раѓање...

Мислев дека животот е сон,
сонуваме и се смееме,
ветуваме,
се радуваме...
Мислев дека и јас
сум како нив,
живеам за да успеам,
да се истакнам,
да сум славна...
Мислев сè до тогаш
кога он...
ликот создаден од маглата,
закриен ко притаена желба в срце
што свети ко сонцето,
се издига ко планините
и живее ко орлите ...

Мислев сè до тогаш
кога он ...
не дојде тука,
не ми шепна,
допре и
безосетно влезе во мене,
застана до мене
и живее со мене ...
Мислев многу
и верував,
сè до денот кога сонцето не изгреа од запад,
а птиците не долетаа од север...
Мислев дека можам да заставам
но еве, одам -
безвременски, беспросторно, безнадежно ...
одам додека он лебди
ко сенката моја која плови зад него,
а не по мене
и ете, живеам некако наопаку
ко денот да е ноќ,
а ноќта светлина,
радост...
ко животот да е лет,
низ пустина без вода,
пат- одејќи со денови без престан,
сон - не будејќи се од него,
чекор - студен, без зрак
и желба за успех ...
патувајќи низ колосекот,
без хармонија и чувство за естетика,
без елегантија која тоне,
во перцепција на темнината ...

Мислев дека утрото е ...
нов ден,
поглед,
мисли за ново раѓање ...

Кој си!?

1.Кој си?

зошто дојде само таа ноќ,
кога дождот паѓаше, јас сама бев, плачев од среќната тага моја,
од далечината од свездите и нотите на совршенство,

...

дојде, џентламенски поглед со два - три добри манира,
некој збор, црвено вино и шамивче со твоите иницијали,
се распосла пред мене и еден цвет скри, роза бела ко ноќта,
сведок на танцот, на подршката, на елегантната цврстина и
ставот на силен, на елитноста во вкусот и стилот на живот,

...

2.Кој си?

зошто дојде само таа ноќ,
кога крајот роди нова надеж и чекорот низ тој црвен тепих ме пребои,
во црна тоалета, со твоето сако и неисчекот,

...

дојде, ме завлече за рака и ко деца затрчавме под дождот,
есенската свежина и листоредот од насмевки и бакнежи,
без кармин и новиот парфем оти романтично беше,
сè посебно, ретко како серенадата под прозор, појадокот в кревет,
слухот за добро и тенденцијата која до дно ме довлече,

...

3.Кој си?

зошто дојде само таа ноќ,
кога со утрото мислев дека ново руво сум понела со сини цветови и птици, ама
само зима било, вештачки убавини,

...

дојде, мислев позија си напишал за мене ил барем некој збор благ
и порака си оставил за среќа, насмевки, сјај
без синтетики и сатири гламур во дупла доза на природното
но само мечта било сè., да напишал едно со што кажал многу
само „збогум“ и ништо повеќе, ни еден потпис ниту број... толку

...

4.Кој си?

зошто дојде само таа ноќ,

зошто и името не си го кажа, само „збогум“

зошто?...

зашто вреден не си ... знам или можеби не знам !!!

Остатоци

Се танцуваше кога,

уживајќи во пијаното и сензуалноста тоне,

бојата отекува, се мие, сам растеш

иако илјадници очи вперени се во тебе

и крајот тивок е без аплауз што го чекаше, мирисаш

без таа роза една барем, блиску си одблизу и чекаш на тие очи две ...

тоне осаменоста во претрес на заблудата и прошепотува...

„ти“ ...

Се изладува и снегот паѓа, пласти и убава зима беше

нотите се редеа, петтолинието заврши ...

виното крв не се стори, само мотив, отчек,

само нема едреност по тоа море, по таа надеж,

никаде всушност тука ... каде шеќерот премина во шербет, зовре...

и росната сушина оглуве... чекаш, да западнеш во мракот каде

букетот доаѓа и винот се отвара со тресок на молкот отпишува...

„ти“ ...

Се будиш, совземуваш и издигаш ко сонце сега, ко цвет

муграта те влече, очајува да не седиш, да оттрчаш, да летнеш

да видиш како децата викаат, улиците тежнеат од тмурости

каде отсјај треба, боја, радост, моќ ...

да викнеш НЕ! ... и сам промениш стотици мига за еден,

навлезеш во темпото на силите и разнеси - докажи дека

некој е тој кој треба да каже ...

„ти“ ...

Поезија - Нада Алексоска

Нада Алексоска е родена во 1947 година во Градско. Завршила филолошки факултет група македонски јазик и литература. Со пишување се занимава уште од најрана возраст. Во повеќе списанија има објавувано песни, раскази, репортажи, патеписи и слично. Во 1999 година излезе од печат нејзината прва книга „Смилан Гриовски – агентот на ЦИА“, во 2009 година збирката песни „Кога душата говори“, а во 2013 година збирката раскази „Под сенката на брезата“. Електронското списание „Македонска Ризница“ ви претставува две песни од оваа авторка.

Милица Пашовска

ЗА ТЕБЕ

Би сакала за Тебе песна да напишам, но зборови не наоѓам.
Да си тага - знам, грст солзи ќе излеам.
Да си радост – лесно, весело, полетно, зашто трае кратко.
За Тебе - не знам, зашто ТИ си вечност.
Би сакала песна да напишам за Тебе.

ДАЈ, ГОСПОДЕ

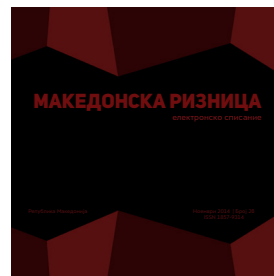
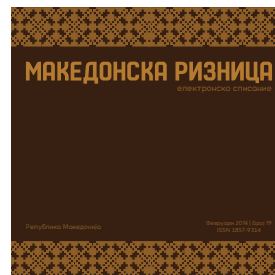
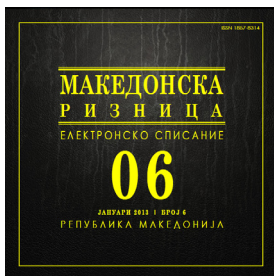
Кога ноќта ќе го навали денот и тишина ќе се распостеле како пајажина тенка,
дај нека болката од душава се излеи низ окото никогаш од сон ненадвасано.
Нека пророни солзи како роса бистри, нека се стркалаат низ лицето како низ замрзнато
стакло во студена зима.
Дај, Боже чемерот од срцето да изгние, да пеплоса ко чемерика на ледина сланосана
послана.
И всели ми, Господе трошка надеж во душава папсана.
Да ми прогледа, Господе во далечини изгубени во просторот и времето.
Око затвори ми да не гледа,
да не бара искра во пепелта распретана,
керамида на куќата урнисана,
вода во пресушени извори.
Дај, Господе.

Овде можете да ги прочитате сите прет

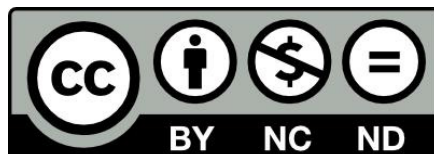

Секоја од насловните страници претставува линк до содржи

ходни изданија на Македонска Ризница

ината на соодветниот изминат број на Македонска Ризница

Македонска ризница:

Можеѝе:

да споделите – да умножувате, дистрибуирате, јавно да го прикажувате или јавно дигитално да го прикажувате делото.

Под следниѝе услови:

Наведи извор — Морате да го наведете изворот на ист начин како што тоа го направил авторот или давателот на лиценцата (но не на начин кој би сугерирал дека тие ве поддржуваат вас или вашето дело).

Некомерцијално — Не смеете да го користите ова дело за комерцијални цели.

Без агаѝѝирани дела. — Не смеете да го промените, трансформирате или да го адаптирате ова дело.

Е-ПОШТА:

makedonska.riznica@yahoo.com

Медиумски покровители:

COOLTURA

WWW.WHEREISMACEDONIA.ORG